

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	21901 - Documentació i Comunicació Científica / 50
Titulació	Grau d'Educació Social - Primer curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Jaume Sureda Negre <i>(Responsable)</i> jaume.sureda@uib.es						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria

Contextualització

El ràpid i espectacular desenvolupament de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) ha contribuït a crear un complex i saturat entorn informacional. És tal la quantitat d'informació disponible sobre qualsevol tema que resulta pràcticament impossible poder-la conèixer i consultar en la seva totalitat, i molt menys digerir-la de forma adequada. L'existència d'aquest nou entorn d'informació, qualitativament i quantitativament complex, planteja la conveniència que els estudiants de qualsevol disciplina adquireixin unes capacitats i unes destreses que fa pocs anys eren supèrflues. I encara més si és té en compte que les TIC s'han consolidat com la principal font de documentació acadèmica (Sureda y Comas, 2006). Per tal de poder moure's satisfactoriament en aquest nou entorn informacional ja no són suficients les habilitats bàsiques que durant segles han permès la integració en el món cultural: saber llegir, saber escriure i saber contar. Actualment es precisa també una altra alfabetització que s'ha conceptualitzat com a "informacional" i amb la qual es fa referència a "the ability to know when there is a need for information, to be able to identify, locate, evaluate, and effectively use that information for the issue or problem at hand" (National Forum on Informational Literacy, 2006).

L'alfabetització informacional suposa assolir un conjunt de competències entre les quals s'han de remarcar:

1. Ser capaços de determinar la naturalesa i el nivell de la necessitat d'informació
2. Localitzar i accedir a la informació requerida de forma eficient
3. Avaluar la informació i les seves fonts de forma crítica
4. Utilitzar de forma eficaç la informació. Aquesta utilització implica organitzar de forma eficient la informació localitzada i referenciar de forma correcta els documents utilitzats
5. Accedir i utilitzar la informació de forma ètica i legal.

L'assignatura "Documentació i Comunicació Científica" constitueix una assignatura de formació bàsica i comú per als Estudis de Grau d'Educació Social, Pedagogia i Treball Social, i pretén contribuir a l'alfabetització informacional de l'alumnat d'aquests estudis.

Guia docent

Concretament, dintre dels Estudis de Grau d'Educació Social, s'imparteix a primer curs, durant el primer semestre, i té un caràcter bàsic i fonamental per a la formació dels futurs/es educadors/es socials.

S'ha de tenir ben present que aquesta assignatura cal contextualitzar-la dintre del tot el Pla d'Estudis de Grau d'Educació Social i que es troba inserida dintre de la matèria "Bases per a la investigació en el camp de l'Educació Social", per la qual cosa està coordinada i es complementa perfectament amb la resta d'assignatures d'aquesta mateixa matèria, i que són de caràcter obligatori ("Mètodes i tècniques d'investigació educativa" i "Anàlisi de dades en investigació educativa"). Així, els estudiants de Grau d'Educació Social reben una formació integral en els criteris, fonaments i procediments de recollida d'informació, el seu tractament, anàlisi i interpretació.

Requisits

Competències

Específiques

- * Dissenyar, produir, utilitzar i avaluar mitjans i recursos per a la intervenció socioeducativa (CE-10) .

Genèriques

- * Capacitat d'anàlisi i de síntesi (CT-1) .
- * Capacitat per a la utilització de les TIC en l'àmbit d'estudi i context professional (CT-4) .
- * Capacitat de gestió de la informació (CT-5) .
- * Capacitat de resolució de problemes i presa de decisions (CT-6) .
- * Capacitat crítica i autocrítica (CT-7) .

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Els continguts d'aquesta assignatura es treballaran conjuntament de manera teòrica i pràctica a partir de les diferents unitats temàtiques estructurades en blocs.

S'ha d'assenyalar que els continguts dels temes 6, 7 i 8 ("Els repositoris institucionals", "Els catàlegs de biblioteques" i "Enciclopèdies, estadístiques" respectivament) no es desenvoluparan com a unitats temàtiques independents, sino que es treballaran de forma transversal a la resta d'unitats.

Continguts temàtics

Bloc 1. Introducció

Unitat didàctica 1. Fonaments de l'escriptura i comunicació acadèmica

Guia docent

Unitat didàctica 2. El procés d'elaboració d'un treball acadèmic: determinació de les necessitats d'informació bibliogràfica

Bloc 2. Identificació i localització de documents bibliogràfics

Unitat didàctica 3. El catàleg de la biblioteca de la UIB

Unitat didàctica 4. Les principals bases de dades bibliogràfiques sobre educació i ciències socials

Unitat didàctica 5. Identificar i localitzar articles de revistes

Unitat didàctica 6. Els repositoris institucionals

Unitat didàctica 7. Els catàlegs de biblioteques

Unitat didàctica 8. Enciclopèdies, estadístiques

Unitat didàctica 9. Cercadors i directoris

Unitat didàctica 10. Serveis d'alerta per mantenir-se al dia

Bloc 3. Avaluació del material localitzat

Unitat didàctica 11. Avaluació de la informació

Bloc 4. Organització de la informació

Unitat didàctica 12. La gestió de la bibliografia

Bloc 5. Utilització ètica i responsable de la informació

Unitat didàctica 13. Honestat acadèmica i evitació del plagi

Unitat didàctica 14. Citar correctament les fonts utilitzades. Tècniques per a l'elaboració de cites i referències bibliogràfiques

Bloc 6. El Treball de Fi de Grau

Unitat didàctica 15. Com dissenyar i presentar un treball acadèmic. El cas del Treball final de grau

Metodologia docent

L'assignatura es desenvolupa en modalitat *on line* d'acord amb les orientacions que s'assenyalen tot seguit:

- 1 El desenvolupament dels temes es poden localitzar a l'aula virtual (opció "Desenvolupament dels continguts").
- 2 És recomanable imprimir cada tema i llegir, primer de tot, la introducció, els objectius i les activitats d'avaluació que haureu de lliurar al professor. Les activitats d'avaluació són a l'aula, a l'opció "Tauler d'anuncis". Després s'ha d'estudiar el tema.
- 3 Tingueu present que en el desenvolupament del tema hi ha propostes d'activitats que tenen una funcionalitat formativa; és a dir: mitjançant el seu desenvolupament l'alumnat podrà adquirir coneixements d'acord amb els objectius del tema. També hi ha propostes de lectures complementàries que serveixen per ampliar els coneixements. És possible que per poder desenvolupar alguna de les activitats o fer les lectures complementàries l'alumnat hagi d'emprar algun document -per exemple: un article, capítol de llibre, pàgines web, vídeo, etc.- Tots els documents necessaris per assolir els objectius del curs es poden localitzar a l'opció "Recursos per desenvolupar activitats" de l'aula virtual.
- 4 Una vegada estudiat el tema cal desenvolupar les activitats d'avaluació que s'assenyalen a l'aula, opció "tauler d'anuncis", i d'acord amb el calendari de l'assignatura lliurar-les al professor emprant l'opció "Espai pel lliurament de les activitats". És molt important seguir les indicacions del calendari; l'alumnat que per qualsevol circumstància no pugui lliurar les activitats d'avaluació en les dates assenyalades al calendari ho ha de comunicar al professor.
- 5 Si es té algun dubte i es vol consultar al professor cal emprar el correu electrònic de l'aula virtual.

Guia docent

6 Si es vol fer alguna consulta al grup classe cal emprar l'opció "Fòrum" de l'aula virtual.

7 Al llarg del curs el professor proposarà la realització de fòrums; és important participar-hi.

8 Els temes 5 i 6 no seran objecte d'avaluació

D'altra banda, i per tal de propiciar una feina comuna en total igualtat de condicions, l'alumnat que presenti necessitats educatives específiques i que requereixi d'adaptacions o provisió d'ajudes -ja siguin curriculars, de visualització dels documents, etc.-, convindria que ho comunicués tant al professor d'aquesta assignatura com a l'Oficina Universitària de Suport a Persones amb Necessitats Especials (al telèfon 971172834 o al correu electrònic uid@uib.es) per tal que es puguin avaluar i prendre les mesures adequades.

Activitats de treball presencial (0,12 crèdits, 3 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Avaluació	Prova de certificació	Grup gran (G)	La finalitat és la d'avaluar l'adquisició de les competències proposades dintre de l'assignatura. La metodologia consistirà en un examen de resposta curta i/o mitjana i exercicis de resolució de problemes	3

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula Digital.

Activitats de treball no presencial (5,88 crèdits, 147 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Preparació Unitats Didàctiques	En funció de l'explicació teòrica de les diferents Unitats Didàctiques amb el material disponible a través de la plataforma de CampusExtens, l'alumnat aprofundirà en l'assignatura a nivell individual a través de l'estudi dels continguts i la reflexió sobre aquests.	70
Estudi i treball autònom individual	Tutorització Online	La tutoria acadèmica o ECTS es pot realitzar perfectament a distància, i és per això que s'aprofitarà la plataforma de CampusExtens per a resoldre dubtes, problemes i fer un seguiment individualitzat de cadascun dels alumnes. Així, s'aportarà un suport individualitzat als estudiants per tal que siguin conscients de les seves capacitats i formació adquirida, així com de les dificultats sorgides i, per tant, poder solventar-les. Aquestes tutories, per tant, serviran de referent al professorat per tal de realitzar un seguiment individualitzat de les activitats que es vagin elaborant durant el curs, així com del grau d'assoliment de les diferents competències plantejades amb l'assignatura per part de l'alumnat.	7
Estudi i treball autònom individual	Realització activitats	Degut al caràcter instrumental de l'assignatura, el professor plantejarà a l'aula virtual una sèrie d'activitats que l'alumnat haurà de desenvolupar de forma autònoma i no presencial per tal que aquest vagi adquirint les estratègies necessàries. Aquestes activitats podran ser de recerca d'informació, d'anàlisi documental, de referenciació bibliogràfica, etc., i una vegada realitzades, s'entregaran al professor per a la seva avaluació.	50
Estudi i treball autònom en grup	Realització activitats	L'alumnat, a través de l'eina del Foro haurà d'anar participant amb les seves contribucions, tot partint de les aportades pels companys/nyes, en les diferents activitats proposades per professor	10

Guia docent

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual o en grup	Realització activitats	Cada alumne, de forma autònoma, haurà de desenvolupar les activitats individuals o col·lectives proposades i enviar-les al professor/a, tenint molt present el calendari de l'assignatura, que trobarà a la seva disposició a l'aula virtual.	10

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Seguidament s'expliciten els procediments d'avaluació de cadascuna de les activitats d'aquesta assignatura desenvolupades al llarg del semestre. La nota final serà el resultat de:

- * El desenvolupament de les activitats proposades (60%). El professor avaluarà les activitats que proposarà i que l'alumnat li haurà de lliurar d'acord amb el calendari establerts
- * Prova de certificació. La realització d'un examen final (30%). Amb aquest examen es pretén avaluar el domini que l'alumnat ha assolit sobre els conceptes de matèria. Tindrà un percentatge sobre la nota final del 30%. Aprovar la prova de certificació és imprescindible per aprovar el curs.
- * Participació activa en els fòrums i tutorització (10%).

Aquesta assignatura **NO ÉS RECUPERABLE**; no hi ha l'opció de la convocatòria de juliol.

Finalment, l'alumnat ha de ser conscient que, segons s'exposa al Reglament Acadèmic de la Universitat (Article 34), es penalitzaran les activitats fraudulentament durant el procés d'avaluació de l'assignatura, en particular la inclusió en un treball de fragments d'obres alienes presentats de tal manera que es facin passar com a propis de l'alumnat. Concórrer en un frau d'aquest tipus suposarà l'automàtica qualificació de "suspens" (0,0) a la convocatòria anual.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'alguns dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Guia docent

Prova de certificació

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta breu (no recuperable)
Descripció	La finalitat és la d'avaluar l'adquisició de les competències proposades dintre de l'assignatura. La metodologia consistirà en un examen de resposta curta i/o mitjana i exercicis de resolució de problemes
Criteris d'avaluació	S'avaluarà la correcta exposició dels coneixements adquirits a través de l'assignatura i el desenvolupament correcte de les qüestions plantejades

Percentatge de la qualificació final: 30%

Tutorització Online

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	La tutoria acadèmica o ECTS es pot realitzar perfectament a distància, i és per això que s'aprofitarà la plataforma de CampusExtens per a resoldre dubtes, problemes i fer un seguiment individualitzat de cadascun dels alumnes. Així, s'aportarà un suport individualitzat als estudiants per tal que siguin conscients de les seves capacitats i formació adquirida, així com de les dificultats sorgides i, per tant, poder solventar-les. Aquestes tutories, per tant, serviran de referent al professorat per tal de realitzar un seguiment individualitzat de les activitats que es vagin elaborant durant el curs, així com del grau d'assoliment de les diferents competències plantejades amb l'assignatura per part de l'alumnat.
Criteris d'avaluació	Es qualificarà a l'alumnat en funció de la seva participació en les tutories, amb la demostració del seu grau d'adquisició dels coneixements i l'assoliment de les competències pròpies de l'assignatura a través de les consultes realitzades online

Percentatge de la qualificació final: 5%

Realització activitats

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	Degut al caràcter instrumental de l'assignatura, el professor plantejarà a l'aula virtual una sèrie d'activitats que l'alumnat haurà de desenvolupar de forma autònoma i no presencial per tal que aquest vagi adquirint les estratègies necessàries. Aquestes activitats podran ser de recerca d'informació, d'anàlisi documental, de referenciació bibliogràfica, etc., i una vegada realitzades, s'entregaran al professor per a la seva avaluació.
Criteris d'avaluació	S'avaluarà el grau dels coneixements adquirits per l'alumnat amb el seu treball autònom a l'hora de preparar i estructurar els continguts de l'assignatura a través de les activitats realitzades dintre dels terminis establerts pel professor

Percentatge de la qualificació final: 60%

Guia docent

Realització activitats

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Proves d'execució de tasques reals o simulades (no recuperable)
Descripció	L'alumnat, a través de l'eina del Foro haurà d'anar participant amb les seves contribucions, tot partint de les aportades pels companys/nyes, en les diferents activitats proposades per professor
Criteris d'avaluació	S'avaluarà la participació en els Foros a partir de les activitats proposades per a desenvolupar en grup

Percentatge de la qualificació final: 2%

Realització activitats

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Proves d'execució de tasques reals o simulades (no recuperable)
Descripció	Cada alumne, de forma autònoma, haurà de desenvolupar les activitats individuals o col·lectives proposades i enviar-les al professor/a, tenint molt present el calendari de l'assignatura, que trobarà a la seva disposició a l'aula virtual.
Criteris d'avaluació	Es valorarà la reflexió i aportacions realitzades a l'eina dels foros en funció de les activitats proposades pel professor i els comentaris dels companys/nyes

Percentatge de la qualificació final: 3%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Seguidament es presenta la bibliografia, tant bàsica com complementària, que s'ha considerat més adient per al desenvolupament d'aquesta assignatura. Cal afegir que, al llarg del semestre, s'aniran comentant aquests recursos (i la seva idoneïtat), així com d'altres que puguin anar sorgint en funció de les necessitats de l'alumnat o dels seus interessos.

Bibliografia bàsica

- Basque, J., & Ruelland, D. (2007). *InfoCompétences+. Développement d'un outil informatisé d'autodiagnostic des compétences informationnelles destiné aux étudiants universitaires*. Montréal: Université du Québec à Montréal. Recuperat el 16 de juny de 2011 de: <http://pdci.quebec.ca/docs/infocompetences-teluq.pdf>
- Red de Bibliotecas Universitarias (REBIUN) (2014). *Definición de competencias informacionales*. Recuperat el 20 de juny de 2017 de http://www.rebiun.org/competenciadigital/Documents/Definicion_Competencias_Informacionales_2014.pdf
- Sureda, J., & Comas, R. (2005). *Fuentes de información y documentación a través de internet para investigadores en educación ambiental*. Madrid: Ministerio de Medio Ambiente
- Sureda, J., Comas, R., Oliver, M.F., & Guerrero, R.M. (2010). *Las fuentes de documentación bibliográfica a través de Internet para investigadores en educación*. Palma: Redined

Bibliografia complementària

- Duarte-García, E. (2007). Gestores personales de bases de datos de referencias bibliográficas: Características y estudio comparativo. *El Profesional de la Información*, 16(6), 647-656
- Gómez, J.A. (2005). Alfabetización informacional: Cuestiones básicas. *Anuario Thinkpey*, 1. Recuperat el 16 de juny de 2014 de: <http://www.thinkepi.net/alfabetizacion-informacional-cuestiones-basicas>
- Lee, A.Y.L., & So, C.Y.K. (2014). Alfabetización mediática y alfabetización informacional: similitudes y diferencias. *Revista Comunicar*, 21(42), 137-146. DOI: <http://dx.doi.org/10.3916/C42-2014-13>

Guia docent

Leiva, D., Gaete, A., & Saurina, E. (2003). Habilidades para buscar, evaluar y usar información en estudiantes universitarios: Una contribución a la "alfabetización informacional" de estudiantes de educación. *Revista Pensamiento Educativo*, 32, 221-249

Maldonado, A., & Rodríguez, L. (Coords.) (2006). *La información especializada en Internet* (2ª ed.). Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas.

Altres recursos

Alfin Red. Foro para la alfabetización informacional. <http://www.alfinred.org/blog>
Information Literacy Weblog. <http://information-literacy.blogspot.com/>

